

**Wetenschappelijke Commissie 7 december 2001 (Geologisch Instituut, Campus
De Sterre S8, Gent, 14u)**

Verslag van de vergadering

Aanwezig: Steven Degraer (vervanger Magda Vincx), Daan Delbare (vervanger Peter Bossier), Patric Jacobs (voorzitter), Colin Janssen, Jean Lanckneus, Brigitte Lauwaert (vervanger Georges Pichot), Jan Mees, Jaak Monbaliu, Frank Mostaert, Jan Seys, Eric Stienen, Els Vanden Berghe

Verontschuldigd: Jean Berlamont, Peter Bossier, Rudy Herman, Patrick Meire, Frank Monteny, René Van Grieken, Magda Vincx, Filip Volckaert

VERSLAG

Verslaggever: Jan Seys

1) *Verslag vorige vergadering*

Het verslag van de vorige vergadering wordt goedgekeurd

2) *Bijkomende agendapunten*

Er zijn geen bijkomende agendapunten.

3) *Beslissingen van de vorige Raad van Beheer*

De Raad van Beheer heeft de toetreding van dr. Els Martens (AMINAL-Natuur) tot de Wetenschappelijke Commissie bekrachtigd. Er werd ook een akkoord bereikt om de archieven van het Zeewetenschappelijk Instituut (ZWI) en het Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO) in permanente bruikleen te geven aan het provinciaal archief. Over het voorstel van het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) om een deel van de bibliotheekcollectie aan VLIZ te verkopen werd geen consensus bereikt.

De Raad van Beheer bevestigt tevens dat de documentleveringen vanuit de VLIZ mediatheek vanaf heden onderhevig zijn aan betalingsvoorwaarden (afhankelijk van bron en lidmaatschap). Deze info is op te vragen via het VLIZ.

4) *Projecten*

Voor details omtrent de deelname van VLIZ aan ingediende projectvoorstellen en goedgekeurde projecten wordt verwezen naar de projectfiches in bijlage.

Het Interreg II Aerosol project waarin VLIZ optrad als partner zal worden afgerond eind december 2001. Het [EU-M@rble](#) project dat tijdens de maand oktober voorzag in een

moderatorgestuurde elektronische conferentie rond mariene biodiversiteit, is technisch perfect verlopen.

In het kader van PODO II is VLIZ partner in 3 ingediende projectvoorstellen en end-user in 7 voorstellen.

In het verlengde van het Interreg II Aerosol project (zie hoger) stapt VLIZ opnieuw mee in een projectvoorstel met een sterk gelijkend team aan partners (project 'EXPER-PF'). Daarnaast werd het ook gecontacteerd om deel uit te maken van een groep met de Université de Lille en het Laboratorium voor Analytische Chemie van de VUB (prof. Baeyens) in het kader van een Interreg III projectvoorstel 'STARDUST'. In beide gevallen vraagt VLIZ middelen om een administratieve kracht te kunnen voorzien om zijn coördinerende taak in het geheel te kunnen uitvoeren.

Onder het vijfde kaderprogramma van de EU stapte VLIZ mee in drie consortia:

- MARBENA, die een opvolger is van [M@rble](#) en voorziet in de organisatie van een viertal e-conferenties over mariene biodiversiteit
- TRIDENT (voorheen LIMPET genoemd), waarvoor prof. Vanreusel optreedt als coördinator en waarin VLIZ instaat voor het databeheer
- MarineXML: VLIZ ontwikkelt mee deze tool

Op 31 oktober werd tevens een projectvoorstel 'Wetenschapsinformatie' ingediend bij de Administratie Wetenschap en Innovatie. Bedoeling is, i.s.m. Horizon-Educatief, de Strandwerkgroep en de vrienden van het Noordzeeaquarium, een digitaal meldpunt met annex determinatiesleutels te ontwikkelen voor onze kust.

In navolging van het OMES project (Onderzoek Milieu Effecten Sigmaphan) voor het Schelde-estuarium wordt gewerkt aan een continuering van het onderzoek. In afwachting voorziet AWZ middelen om o.a. een databank op te bouwen over de zijdelingse nutriëntbelasting op de Zeeschelde. VLIZ heeft hiertoe een voorstel ingediend om op zeven maand tijd drie databanken te ontwikkelen, op basis van gegevens beschikbaar bij VMM. Het concrete takenpakket is beschikbaar bij Jan Mees.

Het Coördinatiepunt geïntegreerd kustzonebeheer is geen VLIZ project, maar zal straks wel feitelijk worden gehuisvest in de nieuwe VLIZ gebouwen in de vismijn van Oostende. Dit project loopt drie jaar en moet voorzien in een bestuurlijke verankering van het geïntegreerd kustzonebeheer in Vlaanderen.

VLIZ werd uitgenodigd door het subcomité Watersysteemkennis van het VIWC om de IMIS databank te komen voorstellen op een zitting van dit comité. Het is vooralsnog niet duidelijk in hoeverre hier een opdracht kan/zal uit volgen. De vraag stelt zich overigens wat de houding van VLIZ moet zijn als de opdracht zich verder zou uitstrekken dan het puur estuariene/mariene? Jaak Monbaliu merkt op dat het wenselijk zou zijn in de toekomst de opname en aanmaak van estuarien/marien getinte artikels te stimuleren in het tijdschrift 'Water' (product van het VIWC). Jaak Monbaliu maakt deel uit van de redactie van dit tijdschrift, dat 6 maal per jaar verschijnt.

Op de vraag van Jean Lanckneus of deelname aan zoveel projecten de kerntaken van het VLIZ niet in gevaar brengt, antwoordt Jan Mees ontkennend. Immers, bij nagenoeg alle projecten is extra personeel aangevraagd en de onderwerpen sluiten perfect aan bij het centrale takenpakket.

5) Onderzoeksfaciliteiten

5.1. Zeeleeuw, apparatuur, serres en nieuwe locatie

Inzake nieuwe onderzoeksfaciliteiten dient o.a. de aankoop van een opblaasbare boot vermeld, die vermoedelijk in de loop van de maand februari zal klaar zijn. In de zoektocht naar een gepaste naam suggereert Jean Lanckneus nog de naam 'Kiara' (dochter van de leeuwenkoning).

Voor de optimalisatiewerken aan de serres van De Haan is de aanbesteding rond, zodat de werken binnenkort van start kunnen gaan. Er is afgesproken met AMINAL-Natuur om het terrein van 9 ha gelegen op een boogscheut van de serres en eveneens eigendom van AWZ zoveel mogelijk natuurtechnisch te beheren, mits er een opening blijft voor wetenschappelijk onderzoek.

VLIZ verhuist binnenkort naar zijn nieuwe gebouwen in de Vismijn van Oostende, Pakhuizen 45-52. De bouwheer ziet een oplevering van de werken nog steeds haalbaar voor januari 2002.

Naar aanleiding van een recent ongeval aan boord van de Zeeleeuw (met beperkte lichamelijke schade), ontspint zich een discussie over de verzekering van de wetenschappelijke apparatuur aan boord van de Zeeleeuw. Om te anticiperen op de hoge verzekeringskosten (+ hoge franchises) en het mogelijk verlies (dat niet kan verzekerd worden) vindt de Wetenschappelijke Commissie dat er een jaarlijks extra budget moet worden voorzien om verouderde/beschadigde apparatuur te kunnen herstellen/updaten en om verloren apparatuur te vervangen.

5.2. Samenwerking met BMM

Hoewel er zeer goede contacten zijn tussen VLIZ en BMM 'in het veld' is er nog geen vordering gemaakt inzake de te sluiten samenwerkingsovereenkomst.

5.3. Uitleenen materiaal aan studie bureaus

Na rond dit thema reeds uitvoerig discussie te hebben gevoerd op de vorige vergadering van de Wetenschappelijke Commissie, wordt voorgesteld het advies van André Pollentier terzake op te volgen. Dit betekent dat eventuele aanvragen steeds lang vooraf dienen te worden ingestuurd zodat ze ad hoc kunnen worden besproken op de Wetenschappelijke Commissie. Het lijkt ook wenselijk de studie bureaus zelf het toestel te laten verzekeren vóór de inschepping.

5.4. Monitoring door VLIZ

Vermits VLIZ minstens één dag per maand vrijhoudt voor tal van apparatuurgebonden operaties op zee, kan van de gelegenheid gebruik gemaakt worden om die activiteit te combineren met een monitoringsprogramma van onze kust ('nodige aan nuttige koppelen'). Bedoeling is zo standaard waterparameters maandelijks te meten op een aantal vaste punten, zodat deze gegevens kunnen worden ter beschikking gesteld van de onderzoekswereld.

Jean Lanckneus argumenteert dat er best gepolst wordt naar de wensen van de wetenschappers (en die van AWZ-WWK) en dat een dergelijke monitoring best kan worden gekaderd in bestaande programma's. Jan Mees zal hieromtrent een discussienota voorbereiden voor de volgende Wetenschappelijke Commissie. Hierbij zal de vraag gesteld

worden of bepaalde laboratoria bereid zijn bepaalde maandelijks genomen monsters verder te analyseren.

6) Mediatheek

VLIZ is sinds kort ASFA input center geworden. Dit betekent dat jaarlijks minimum 200 abstracts dienen te worden toegeleverd, wat kan leiden tot een sterke impuls voor Vlaams gepubliceerd werk. Het is dan ook van het grootste belang dat Vlaamse onderzoekers de noodzakelijke informatie (incl. Engelstalige abstract) steevast doorgeven aan het VLIZ. Een aansporing in die zin zal worden opgenomen in de VLIZINE.

7) VMDC

Jan Mees licht de stand van zaken toe ivm de uitbouw van de website, de IMIS databank (waaraan nu ook 'projecten' zijn toegevoegd) en het MIDAS systeem voor data-acquisitie aan boord van de Zeeleeuw.

8) Activiteiten

De resultaten van de [M@rble](#) e-conferentie over mariene biodiversiteit werden afgelopen maandag voorgesteld binnen de EU-Commissie.

De VLIZ studiedag van 9 november 2001 werd als zeer positief ervaren en onthaald. Met 207 inschrijvingen werd andermaal aangetoond dat er wel degelijk interesse bestaat voor goed georganiseerde initiatieven als deze.

Op een infosessie m.b.t. het Aerosol project op 14 december in het gemeentehuis van De Panne waren een honderdtal aanwezigen. Dit initiatief was een mooie afsluiter voor het Interreg II Aerosol project.

VLIZ heeft toegezegd op de vraag van Guido Dumon (AWZ-WWK) om de praktische organisatie te doen van een studiedag i.v.m. het MOBAG-project op 19 december.

Op 28 en 29 januari 2002 organiseert VLIZ tevens een gesloten workshop voor de ICES-Benthos Ecology Working Group te Oostende. VLIZ host ook sinds kort de databank en website van deze werkgroep.

De inhuldiging van de nieuwe VLIZ gebouwen in de Vismijn van Oostende en van het multifunctioneel schip de Zeeleeuw zal plaatsvinden in het vroege voorjaar 2002. Hoe die dag er zal uitzien wordt binnenkort vastgelegd.

Ideeën zijn steeds welkom naar de organisatie van de tweede VLIZ Jongerencontactdag toe. De JCD 2002 zal plaatsvinden in maart en een volle (i.p.v. halve) dag beslaan. Jaak Monbaliu en Colin Janssen suggereren om een keynote speaker gedurende een 45-tal minuten de dag te laten openen, waarna 4-5 jonge onderzoekers de kans krijgen een praatje te houden. Dit voorstel wordt aanvaard door de Wetenschappelijke Commissie. Ten aanzien van het vastpinnen van de JCD rond een welbepaald thema wordt gevreesd dat dit kan leiden tot een afschrikken van deelnemers.

Voor het symposium 'Kustzonebeheer vanuit geo-ecologische en economische invalshoek', georganiseerd door het Genootschap van Geologen van de Universiteit Gent (GGG) en VLIZ, zetelen Jan Mees en Jan Seys in het organiserend comité. Dit colloquium zal plaatsgrijpen in het Feestpaleis te Oostende op 16 en 17 mei 2002.

In het kader van de zesde editie van de 'Week van de Zee' zal VLIZ gedurende één week opnieuw (na het succes van vorig jaar) de Zeeleeuw ter beschikking stellen van educatieve vaarten voor scholen. Daarnaast zal VLIZ, die mede-organisator is van dit initiatief, ook deelnemen aan de actie 'Gezin in zee', een gezinswandeling met standjes op zondag 28 april.

Voorts is VLIZ benaderd om deel te nemen aan het initiatief 'Oostende voor anker' op 25 en 26 mei. De bedoeling zou zijn een grotere stand met interactieve demonstraties rond marien onderzoek op te stellen in een tent op het Oostendse stationsplein. Na discussie wordt beslist dat VLIZ zal deelnemen maar slechts met één stand, waar VLIZ permanent aanwezig is en onderzoekers uit Vlaamse onderzoeksgroepen/instellingen via een beurtrol. Er volgt een oproep naar de groepen toe in de VLIZINE en Jan Seys contacteert nog enkele andere groepen.

AMINAL-Natuur benaderde VLIZ met de vraag in het late voorjaar een studiedag te organiseren met als thema '5 jaar Baai van Heist strandreservaat'.

Inzake de organisatie van het internationaal symposium rond marien databeheer 'The Colour of Ocean Data' (COD) van 25 tot en met 27 november 2002 wordt goede vooruitgang geboekt. Naast VLIZ en DWTC hebben nu ook IOC (Unesco) en OBIS toegezegd te willen coörganiseren.

9) Prijzen

De prijs Delcroix die tweejaarlijks wordt uitgereikt aan een verdienstelijk werk rond therapeutische toepassingen van marienen componenten, kent dit jaar slechts twee inzendingen – niettegenstaande de zeer uitgebreide promotie hierrond en de hoge prijzenpot. De kwaliteit van deze twee inzendingen laat bovendien niet toe de prijs dit jaar uit te reiken. De vzw Hydro verleende daarom de volmacht aan VLIZ om de besteding van deze som van 500.000 BEF ten behoeve van onderzoeksvragen in hetzelfde domein te organiseren. De Wetenschappelijke Commissie stelt zich vragen bij de toekomst van deze prijs volgens de huidige opzet. Is het niet wenselijk een zelfde som steevast aan te wenden om zeer gerichte vragen rechtstreeks te financieren in plaats van te hopen dat een prijs onderzoekers zal aanzetten het gewenste onderzoek te doen. Moet het onderwerp ook beperkt blijven tot de puur therapeutische sector? Ook wordt gesuggereerd de prijs open te trekken tot buiten de Europese Unie en bij aankondiging van de volgende editie, de mogelijkheid te creëren om reeds voor in te schrijven voor de prijs (zodat mogelijke kanshebbers reeds in een vroeger stadium bekend zijn).

Voor de VLIZ Aanmoedigingsprijzen 2001 zijn 6 thesissen ingediend, allen van studenten van de Universiteit Gent. Voor de North Sea Award 2001 is slechts één inzending, die sterk genoeg is om de prijs uit te reiken. Er is enige ongerustheid binnen de Wetenschappelijke Commissie dat alle inzendingen ontspruiten uit de Universiteit Gent en biologisch/geologisch gericht zijn. Over het persoonlijk benaderen van promotoren als strategie om dit in de toekomst te voorkomen, is er geen eensgezindheid. Hoewel dit mogelijk tot meer inzendingen kan leiden, kan het ook aanleiding geven tot vermeend favoritisme – wat uiteraard ten stelligste moet worden vermeden. Colin Janssen raadt aan affiches/posters van de betreffende prijzen te maken en die te verspreiden zodat ze aan prikborden van onderzoeksinstellingen kunnen worden opgehangen.

Voor de toekenning van de VLIZ Aanmoedigingsprijzen 2001 wordt beslist de jurering over te laten aan experts van buiten de Universiteit Gent. Verschillende namen worden genoemd van mensen uit UIA, KUL, LUC en VUB waarmee contact zal worden opgenomen.

10) Spuikom

AWZ-WWK, de beheerder/eigenaar van de Spuikom, vraagt assistentie bij het installeren van een monitoringssysteem ter ondersteuning en als early-warning systeem t.a.v. het beleid en beheer van deze plas. Bedoeling zou zijn om twee meetpunten in de Spuikom en één in de haven te installeren.

De opdracht voor een studie naar de langetermijnvisie voor dit gebied is intussen gegund en zal vanaf januari/februari van start gaan voor een periode van 7-8 maand.

11) Overzicht nieuwe en geplande publicaties

Er wordt een overzicht gegeven van de nieuw verschenen en geplande VLIZ publicaties. Naast de reguliere publicaties (VLIZ Nieuwsbrief 4, Grote Rede 3, VLIZ Collected Reprints 2, VLIZ Library Acquisitions en VLIZINE) en de proceedings van de e-conferentie [M@rble](#) worden nog vóór het kerstverlof drie extra Special Publications afgewerkt. In dit verband stelt Frank Mostaert de vraag of het mogelijk is de Special Publication 1 (i.v.m. Jongerencontactdag 2001) digitaal op het web te plaatsen.

De tweede VLIZ Collected Reprints is in omvang en in 'breedte' (niet meer enkel biologisch) gevoelig uitgebreid. In de toekomst wordt het mogelijk té duur om alle reprints volledig op te nemen en kan het evolueren in een richting waarbij bijvoorbeeld nog enkel de Collected abstracts worden opgenomen (met de volledige teksten op bijgevoegde CD).

12) Houding VLIZ t.o.v. vragen rond thesissen, scripties

Naar aanleiding van concrete vragen vanwege promotoren en studenten om VLIZ actief te betrekken in het begeleiden van thesissen en scripties, werd dit punt op de agenda geplaatst om de mening van de Wetenschappelijke Commissie hieromtrent te kennen.

Er is een algemene consensus dat VLIZ de grootst mogelijke voorzichtigheid moet aan de dag leggen bij het aangaan van dergelijke verbintenissen. VLIZ is geen onderzoeksinstelling en moet de grijze schemerzone tussen onderbouwen/informeren en feitelijk onderzoek zoveel mogelijk vermijden. Het ingaan op de vraag van promotoren is niet alleen gevaarlijk (promotoren ontwijken een stuk verantwoordelijkheid) maar het zorgt ook onvermijdelijk tot een verschuiving van databeheer naar interpretatie, wat in se eigenlijk een vorm van onderzoek is. Wat bijvoorbeeld als uit een thesis een publicatie volgt? Wordt VLIZ dan co-auteur? Volgens nogal wat aanwezigen kan VLIZ enkel gegevens leveren maar geen thesissen begeleiden. Als studenten de VLIZ mediatheek gebruiken (ook gedurende langere periode) kan dit, maar verantwoordelijkheid moet bij promotoren blijven. VLIZ kan derhalve geen eigen onderwerpen voorstellen, tenzij het een meerwaarde voor VLIZ betekent, de volle verantwoordelijkheid bij de promotor blijft en VLIZ enkel hulp biedt, maar minimale energie hierin stopt.

13) Varia

Er zijn geen varia.

14) Volgende vergaderingen

De data voor de vergaderingen van de Wetenschappelijke Commissie in 2002 worden vastgelegd op:

- vrijdag 8 maart
- donderdag 13 juni
- vrijdag 27 september
- donderdag 12 december

Vermits VLIZ hoogstwaarschijnlijk reeds verhuist in de loop van de maand februari, zullen alle vergaderingen van 2002 doorgaan in de nieuwe VLIZ locatie, Vismijn Oostende, Pakhuizen 45-52, B-8400 Oostende. De vergaderingen starten telkens om 14u.